

Kalendri pildilestete seletusels.

Meie kasulise kalendri siiduväärt leivaranem, H. Voitmann Tariis, kannab ühtepuhi väsimata hoilt selle eest, et tema kasvandikule aeg aastat nügusamaid ehteid selga saab, misga poissel kariust ei oleks üksema rabiva usse lärvale astudo, kuhu ühte hilpharafat tappa ei taheta lasta. Nõnda on tänavu tulunud wana pildileste asemel teised ilusamad astunud, miedasest nendele seletusels mõned sõnad seie tahame panna, nii kui piisuke tarbus meil jooks ulatab.

Õpetust saanud lugejad teadvad juba ennegi, et päike valist volgust ja soea andev päike üks osata suut ilmakera on, ebat tema kül sauguse pääst meie silma täieskuusi palju, suurem ei näita. Niijamani loodame et nemad kaa seda ei ole õraunustanud, kuda päike liikumata omas paigas seisab, aga selletäbi, et maakera ennast ühtepuhi oma telje ümber seeritab, meie silma nõnda paistab, kui rõusels ta iga bominiku idast ja läbäks öhi läände jälle alla. Ebat on ka mõnel agara peoga lugejal veel sellestki midagi mälestusse jäänud, kuda teised veikmad ilmakeraad, mis rändavaks tähedeks nimetatakse päikese ümber jooskewad? — Nende jooskute hulgas on ka meie kodupais ja peatoisja — maakera — ühtepuhi rändamos, kus tema ühe oastaga, ebat selgemalt ülesdes 365 päeva ja 6 tunniga oma pika tee konta päikese ümber peab lõpetama; lugu pidamata fest et ta ise, kuda ülemat tähendasime, iga 24 tunniga, se on: õö ja päädwaga — kui ratsas telje ümber forra peab ümberseeritama. Üks wägerw käsi kannab teda tema lahekordsel seeritusel, et ta sal seatut teest törmale ei pörka ja mele

kui emarinnal mogawad lapsed midagi temast kirest liikumisest ei märko. — Kellel need endised suhatused alles peab on, se saab hõlpsamalt fest aru, mis nüüd pikemalt tahame õpetada.

Seda teekonda, mis meie maakera oasta pikusel päikesejätku ümber sõidab jagataks 12 osasse, mis meie sin jaamavaheks tahame nimetada, nõnda et umbarmates igal kuul üks jaama wahe ärasõidetaks. Need lõksteistkümmme linnitähbe kujud, kust räägitut maakera tee läbi läib, nimetatakse juba wanast aastat eloajate röngaks (Saisakeele: der Thierkreis). Wöib olla, et tähetundjad sellepäras teda nime olid välitenud, et suurem osa neist 12 nimest elavalt loomadelt olid wöterud. — Mõistme meie maakera teed päikesejätku ühe pikerkuse rönga formatsioks, kus peal maakera väsimata läänest idasse (se on: öbtust hommisut wasta) jooskeb, siis tuleksivad temale seal järgmiste 12 tähemärki wasta, mis nõnda on nimetatud: 1) oinas, 2) härg, 3) fakstud, 4) wäbl, 5) lövi, 6) uetsi, 7) waag (faal), 8) scorpiion, 9) küt, 10) kaijusid, 11) weemees, ja 12) falob *). Päike, mis lewade meie silma nähes oina märgis seisab, wiibib peaegu terve kuu seie ja nõnda iga teise märki, ja rändab ühe aastaga järgmõõda föigest 12 märgist läbi, funni ta teisel lewadel jälle oina märk tagasi tuleb. Kolm esimesi märki kutsutakse sellepäras lewade märlideks (Märts, April ja Mai), kolm järgmist suvemärlideks (Juuni, Juuli ja August), seitshemes funni ühesas sügise märlideks (September, Oktober ja November), ja viimased kolm talve-märlideks (Deetember, Januar ja Veebruar). Peale selle nimetalisse ka kuus esimesi märki pöhjased ja kuus viimased lounased märgid.

*) Kellel tunnipak õue peal juhub oleva, te wöib iga tunni numbre asemel ühe tähetuju mõttes panna, fest siis tähenbata, et nõnda kui sin tunni oea sees päikese varj ühest numbrist teise ulatab, niijamati maakera tee ühe sun oea sees ühest tähe kujust trise, tunni ta oosta pärast jälle sinna paikka tagasi saab, kust kait oli alustatud.